

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZOLNOK-DOBOKAMEGYE ES A MEGYEI GAZDASÁGI-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Szécsenyi-utca, (csizmadiaszin alatt.)

Névtelenül beküldött és bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Nyilvtéri cikkek garmondsora után 30 kr. fizetendő.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.

Helyben és vidékre egész évre 6 frt. — fél évre 3 frt.
— évnegyedre 1 frt 50 kr
Községeknek, egész évre előfizetve 5 frt.

Hirdetési díjak:

egy 30 négyesűz cm. tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja
50 kr. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr.

Az italmérési jog megváltása.

Deés, 1888. aug. 24.

A regale, a kisebb királyi haszonvételek értékesebb részének megválthatása érdekében — a mint lapunk közelebbi számában említettük — Budapesten a miniszterelnök elnöklete alatt egy e tárgyban általa választott és egybehívott bizottság három napon át tanácskozott a kormány által előre összeállított pontok fölött.

Ezen bizottságban Erdély ismert szakemberei is részt vettek, kik feladatuknak tartották a nálunk e tekintetben az anyaországtól eltérő viszonyokat az illető tulajdonosok előnyére feltüntetni, s nézetüket érvényre emelni.

Az erdélyi koresmajog tőkeértéke meghaladja az ötven millió forintot. A birtokosok legtöbbször a koresmajog haszna nem csupán kiegészítője, de legjelentékenyebb pozíciója birtok jövedelmének Nagyrészt egyenesen megélhetési kérdés az illetőre nézve, hogy a regale megfelelő értékben fog-e megváltatni.

A tárgyalás alapját képező javaslat főbb vonalaiban a következő:

Az állam kártalanítja azokat, a kiknek joga földesuri jogon, törvényen, vagy kiváltságon alapul. Kártalanítást nyernek a jogért s az épületért akkor, ha ezt az állam, mint az italmérés gyakorlatahoz nélkülözhetetlen kisajátítja. A kártalanítási összeg megállapításának alapját a jognak tőkeamatjáródekadó alapjául, 1882. január 1-től számított öt évig megállapított jövedelmének összege

képezi, a mely alapon a kiszámítás olyképp történik, hogy a jövedelem összegéből 20 százalék kezelési terhekre levonatik, s a fennmaradó összeg huszszorossa vétetik, vagyis a tőkésítés 5 százalékkal történik.

A pénzügyminiszter által előterjesztett ezen javaslat a megváltás kulcsául az adóbevallást állapítja meg. Tudvalevő továbbá az a kedvelt adóbevallási szokás, hogy nagyon sok birtokos, vagy bérlő rendszerint kevesebb regale-jövedelmet vall be, mint a mennyivel tényleg bír, hogy ekként kevesebb adót kelljen fizetnie. Már most, hogy ha a törvény e helytelen bevallás alapján stipulálja a megváltás összegét, hozzá még levon a tőkéből 20 százalékot kezelési költség címén s 10—15 vagy még több százalékkal a kártalanítási kötvény is olcsóbb lesz névértékénél: igen könnyen mégeshetnék, hogy némely gondatlan birtokos harmad vagy negyed részét fogná megkapni a tőkének, melynek jövedelmét eddig élvezte.

Lehet képzelni, hogy az adóalapnak szándékos, vagy mulasztásból eredt eltagadása következtében az erdélyi regale-értéknek minő devalvációja, a tulajdonosoknak minő megkárosodása állott volna be, hogy ha a javaslat mereven megmarad az adóbevallás kulcsánál. De a megtartott enquette erdélyrészi tagjainak sikerült e tekintetben már is engedményt kieszközölni. Jelesen meggyenk főispánja sürgette, hogy a kártalanítási alapul vétessék, ha azt még például házbéradóval vallották is be, s e mellett megjegyzé, hogy a 20 százalékos levonás is lehetne kisebb. A pénzügyminiszter kilátásba

helyezte azok érdekeinek kellő figyelembevételét is, kik az adóbevallásoknál helytelenül jártak el.

Nem tudhatjuk azon javítások mérvét, melyeken a regale javaslat még keresztülmenni fog. De megvagyunk győződve, hogy úgy a kormány, mint a törvényhozás — az állami érdek mellett — folyton szem előtt fogják tartani a birtokos-osztálynak szintén elsőrangú érdekeit. Kivált Erdélyben, hol a regale tulnyomóan legnagyobb része magyar kézen van, még pedig igen jelentékeny rész szegény birtokosok kezén — a közjólétet és ezzel együtt a magyar erőt is tetemesen alábbszállítaná egy olyan megoldás, mely sokat vonna le az italmérési jog tőkeértékéből. A birtokos osztálynak, miután az urbéri kárpótlásnál amugy is súlyos kárt szenvedett, annál nagyobb igénye lehet ahhoz, hogy a mostani megváltás a legméltányosabb alapon számíttassék.

Végezetre közöljük itt az erdélyi gazdasági együletnek a regale-jövedelemre vonatkozó kimutatásából a megyénket illető adatokat.

Szolnok-Dobokavármegyében — mondja az előterjesztés — bár a lélek szerinti átlag nem a legkisebb, mégis az egy községre s egyes jogosultra eső jövedelemérték ez egész országrészben a legesekélyebb! Itt már a jogcímek vegyesen fordulnak elő: község (171) és közbirtokosság (102¹/₂) dominál; a felekezet (92¹/₂) is jelentékeny, valamint a magántulajdonosok (437) száma. A jövedelmi különbözet közel három százalék (2·88%), minél fogva a következőket konsta-

A „Szolnok-Doboka” tárczája.

Hymnus.

Királyunk születésnapjára.

1888. aug. 18.

Nagy Isteu! hű magyar néped
Könyörg im Tehozzád:
Hogy áldja meg dicső jobbod
A királyt és hazát.
Ajkaikon is értök fakad
Szent ima lángoló:
Bőv mértékben, hogy rájok öntsd,
Mi égi s földi jó.

Hon és király elválhatlan
Két drága kincs nekünk,
E kettőért küzdött oly sok
Vihar közt nemzetünk;
S mig él is ezred éve a z
S határai nagyok;
Szent koronánk ennek fején
Rendíthetlen ragyog.

S ezt csak neked köszönhetik
Király s hon egyaránt.
Kikkel karod — mint atyáé —
Fiui módon bánt;
Tőled várják, hogy mig rájok
Uj ezred napja süt:
Harczon s békén, bármi jöjjön,
Tartsd meg őket együtt.

A honnak adj szilárd erőt
S páratlan szerencsét,
Hogy tegye örök dicsővé

Boldog fejedelmét;
Bölcsességgel ruházzad fel
A fölkezt hős királyt,
Hogy nézze minden tettiben
Csupán a hon javát.

Ezért száll hű magyar néped
Imája fel hozzád:
Hogy áld meg Te erős Isten
A királyt s e hazát.
Ajkunkon is azért fakadt
Fohász, szent, lángoló:
Bőv mértékben, hogy rájok öntsd
Mi égi s földi jó!!

Berde Sándor,
ref. kör-lelkész.

Hogy lettem én gazdává?

Elbeszéli:
egy volt katonatiszt.

I.

Gyermekkoromban gimnáziumba jártam; apám mint volt tábornok katonát, anyám pedig papot szeretett volna belőlem nevelni; nekem magamnak az idő szerint semmi pályára nem volt különös hajlamom. Csak azt tudom, hogy nagyon szerettem vidéken lenni, a mezőket bejárni s a gazdaságokban szétnézni. Apám egy szép birtokot akart megvásárolni, a minek ő rendkívül örült, de nagy bánatára a vétel nem jött létre.

A gimnáziumot befejezván, jogi pályára léptem. Eközben 1859-ben kitört a háború s én rögtön felcsaptam katonának s részt vettem az olasz hadjáratokban. 1861-ben lettem a diplomáciai vizsgát s követségi attaché minőségben hét évig voltam külföldön. Ez alatt megházasodtam. Megtudván, hogy az a birtok, melyre már atyám al-

kudozott eladó, nyomban megvásároltam azt, rövid szabadságot kértem a gazdaság berendezésére s az átköltözésre, s nem tértem többé vissza a hivatalba.

Meggyőződtem a felől, hogy megtaláltam azt, a mit folyton kerestem: a földbirtokos életet.

Mikor aztán egy szép reggel mint földmives gazda ébredtem fel, eszem ágába sem jutott, hogy tán szükséges lett volna előbb gazdasági iskolát végezni: mint laikus ember egész naivul léptem be az új életmódba, de mindjárt elejétől fogva feladatommá tettem, hogy komolyan neki szentelem magam. Nagyon jó ispánom volt, jószágkezelőnek pedig egy barátomat hívtam meg. Az ő segédlete mellett fogtam a gazdasági üzemhez, szorgalmasan járogattam ki a földekre, részt vettem minden munkában, s nagy örömmel s egyszerűséggel beletaláltam magamat az új helyzetbe. A szó szoros értelmében soha se végeztem tanulmányt a mezőgazdaság felett. Különbözn megvettem egy csomó könyvet, azok közül többet jól fel is használtam; így pl. szorgalmasan olvastam a tehén- és lovak takarmányozásáról, a magváloztatásról stb. A hol tudásom hiányokat mutatott fel, melyeket jobban lehetett teoretikusan mint praktikusán kitölteni: a könyvek után nyultam, s ily módon kiegészítettem azt, a mit tapasztalat utján szereztem magamnak. Ekkor teljes energiával fogtam a dologhoz, egész tevékenységemet e hivatásnak szántam.

Hogy mi mindent tettem, végeztem mint gazda, arról nem akarok részletesen szólni. Csak azt említem fel, hogy különösen tehénészettel foglalkoztam s foglalkozom ma is, továbbá ökörhizlalással. Az első közt voltam, a kik nagyobb b

tálhatjuk: a megállapított jövedelem szerint esik egy lélekre 92 krajczár, egy községre 552 frt, egy tulajdonosra 210 frt; a tényleges jövedelem szerint pedig ezen számok 95 krajczárral és 567, illetve 216 forintba emelkednek. E megyében egy községben sincs regalejövdelem, legmagasabb átlaga van Magyar-Láposnak 3 forint 91 krajczárral, míg a legkisebbet: 4 krajczárral Csaba-Ujfalu és Széplak községek tüntetik fel.

Deés város képviselőtestületének közgyűlése.

Folyó hó 17-én ismét ülésezett a képviselőtestület, néhány sürgős tárgy tette ezt szükségessé.

A folyó év végén több bérlet jár le, melyeknek további biztosítása feletti véleményadásra egy bizottság volt kiküldve. Ezen bizottság véleménye emeltetett határozattal. Eszerint a pálinka-, szesz- és borárulási jog bérbeadása felett árverezés nem fog tartatni, tekintettel ama bizonytalanságra, mely a regale-jogoknak a kormány által tervbe vett megváltásából származik. Ha a regale-jogok megváltása 1889. év január 1-én akadályokba ütközne, akkor az eddigi bérlet a jelenlegi feltételek mellett 1889. év folyamán a bérleményben mindaddig meghagyatnak, míg ezen jogok sorsa törvényhozásilag eldöntve lesz. A pálinkaárulási jog újabb árverésen való kiadásának eredményét kétséssé tette a közelebről életbelép-tetendő szeszfogyasztási adótörvény is, mely törvénynek hatása már is érezhető. Így nevezetesen: a szesz árának emelkedése a fogyasztási viszonyokon nagyot változtatott, pedig az árkülönbözet ez idő szerint jelentéktelen.

A hidvám, sátordeszkavám, Szamosmartvám, vadászati és halászati jog bérbeadása céljából az az árverezési feltételeken kisebb-nagyobb változtatások tételtek, s különösen a három utóbbi bérlet feltételei összhangzásba hozattak a fennálló törvények és szabályokkal. Csak ideiglenesen fog bérbe adatni a vásár- és szeméttvámszedési jog is, mert az újabb tariffa tárgyalás alatt állván, annak mielőbbi elintézése várható.

Az utcák világításának biztosítása érdekében szintén változtatást szenvednek az árverezési feltételek, még pedig oly irányban, hogy a világítási bérlet tulajdonosai ellen jövőben úgy a város, mint a közönség megvédve legyen. — A bor- és huszfogyasztási adópótlék bérbeadása az ennek alapjául szolgáló állami adó bérbeadásánál érvényes eljárás szerint történik.

A második tárgy a tanácsház rozszant fedelének kijavítására vonatkozó tanácsi előterjesztés volt. Az előterjesztés szerint célszerűbbnek mu-

tatkozik a bádóg-fedél. Daczára annak, hogy a Brugovitz és Rehák deési kereskedő cég által beadott ajánlat szembeötlő előnyöket nyújt, mégis e vállalat érdekében versenytárgyalás megtartására utasított a tanács egy bizottság segédkezése mellett.

Mint utolsó tárgy került napirendre a város szervezeti szabályrendelete. A hosszadalmas felolvasás elől iparkodott is több képviselőtestületi tag menekülni. A türelmesebb rész azonban élénk eszmecsere után elfogadta úgy általánosságban, mint részleteiben is a szabályrendeletet, melynek legfőbb érdeme az, hogy az eddigi sok szószaporítás helyett nagyon röviden tárgyalja a szervezkedési intézkedéseket.

Ezzel a közgyűlés munkáját végezve — szétoszlott, I.

Az E. M. K. E. közgyűlése.

(Brassóban aug. 19—20-án.)

Az Erdélyrészi Közmívelődési Egyesület évi-illetőleg harmadik közgyűlését ez alkalommal Brassóban, hazánk e végpontján fekvő várossában tartotta meg.

Az ország minden részéből mintegy négyszáz közgyűlési vendég jelent meg. Köztük a közélet több jelesége. Nemcsak az E. M. K. E. tisztikara s főkéjainak képviselői, hanem a testvéregyletek küldöttei s több lelkes honleány is. A társaság állomásról állomásra nőtt s a nemzetiszínű lobogókkal diszitett különvonatot mindenütt meleg óvácziókkal fogadták, pedig a vonat éji vagy kora reggeli órában érintett sok állomást. A társaság első nagy találkozó helye Kolozsvár volt, hol a vendégek zöme szállt fel a vonatra. Már itt megkezdődött az ismerkedés, aztán lelkes hangulatban utaztak tovább Segesvárig, hol az egy-let elnöke: gróf Bethlen Gábor csatlakozott nagyobb társasággal s vette át a vezetést.

Brassóba reggel tíz órakor érkezett a vonat. A pályaházban a város és környék hazafias közönsége impozáns tömegben várta. Nemcsak a pályaház, de a város utcái is a nemzeti színű lobogók százaival ékeskedtek. A pályaudvaron ott voltak a brassói hazafias egyletek s testületek is. Gróf Bethlen András főispán mondott üdvözlő beszédet, melyre gróf Bethlen Gábor főispán válaszolt. Aztán megkezdődött a bevonulás, mely impozáns látvány volt s általános lelkesedés közt történt. Száztagu lovas csángó banderium haladt előre, utána az ünneplő egylet helyi választmánya, az egyházak és hivatalok képviselői, a magyar kaszinó tagjai, a dalárok, polgári kör, kereskedők köre, a kereskedelmi és iparegyesület küldöttsége, a magyar államvasut altisztja kara,

kereskedő ifjak köre, négy kocsin a protestáns nőegylet küldöttsége, három kocsin a fehér-ruhás leányok és aztán hosszú kocsisorban a vendégek.

A föllobogózott házak ablakaiból hölgyek virágot szórtak, az égnek meredő Czenk tetejéről mozsár durrogott, a közönség nem szünt élje-nezni. A városháza előtt Koos Ferencz tanfelügyelő, a rendező bizottság elnöke, mondott beszédet. Délelőtt a brassói választmány közgyűlésezett; aztán a különböző testületek tisztelegtek gróf Bethlen Gábor elnökkel, majd diszebed volt. Este hangverseny. A hangulat lelkesedése csak fokozódott.

A közgyűlést gróf Bethlen Gábor lendületes beszéddel nyitotta meg. A lelkesedést csak növelte öröndetes adataival a közgyűlés főtárgya: a fölolvastott titkári jelentés, melyet a páratlan buzgalom s lelkesedésű Sándor József szerkesztett. Adatait csak főbb vonásokban ismertethetjük.

A titkár jelentése legelején büszkeséggel említheti, hogy az E. M. K. E.-nek főnnállása harmadik évében már is van kétszer annyi vagyona, mint a tudományos akadémiának volt három éves korában. Az E. M. K. E. vagyona e hó 12-én készpénzben 326100 frt 55 kr. volt; tehát a magyar társadalom fillérekéből évenként százezer forintnál többet áldozott az egylet hazafias céljaira. S ha hozzá számítjuk azt, a mi a kötelező aláírásokban biztosítva van, az egyleti vagyon kevés híján félmillió forint! Az összes tagok száma 17,776; van mintegy nyolczvan fiók s hat női választmány. — Az egylet már ez év elejével cselekvés terére lépett, megkezdve akcióját, mely gondosan kidolgozott terv szerint történik s terjeszkedik. Az egyleti vagyon tőkéjéhez nem nyulnak, csak a kamatokat áldozzák nemzeti kulturális célokra, mégis évenként már 20,156 frt 41 krt adhatnak magyar egyházak, iskolák s művelődési intézmények segélyezésére.*) E mellett a népfölkelési szállítások révén mintegy 100 ezer frt keresetet szereztek az erdélyi iparosoknak s e vállalkozáson kívül 5000 méter posztó szállítását eszközölték ki a honvédelmi miniszternél a szébeni gyárosok javára. A cselekvés első esztendőjére elég szép eredmény!

De még ez anyagi eredményeknél is jelentősebb az erkölcsi siker, melyet az E. M. K. E. fölmutathat s melyet a brassói közgyűlés is növelt.

LEVELEZÉS.

Bethlen, 1888. aug. 14.

A bethleni járás körjegyzői egylete f. évi III-ik évnegyedes közgyűlését f. hó 10-én tartotta meg Kudu községben.

Több apróbb keblü ügyek elintézése után szőnyegre került, hogy vajjon mi módon lehetne a megyei központi egylet által is valami életjelt adatni? Ez indítvány folytán elhatározott, hogy átiratilag kérdés fog tételni a megyei elnökséghez, hogy a megyei egyletbe leendő beléphetésre úgy egyletünknek, valamint az egyes tagoknak valami uton-módon alkalom nyujtassék. A tárgysorozat és indítványok kimerítése után következett a rendes tagok névsorának olvasása; a kik nem jelentek meg, azok ellen a szabályok §-sai lesznek alkalmazandók.

Ugyanez alkalommal Bisztrai Károly szám-tiszt urat, Biró Gyula takarékpénztári igazgató és Lészai Andor kir. aljárásbíró urakat egyletünk pártoló tagjainak sikerült megnyerni.

Ezekután az egylet tagjai Simon Ödönnek voltak vendégei, s az első pohárköszöntőt Biró Gyula takarékpénztári igazgató és pártoló tag mondotta Simon Ödön házigazdára és kedves családjára; folytatták: Rácz Gyula, Horváth Imre, Lészai Andor, Orbán Endre, Tordai Sándor, Bali János, Karácsonyi N., Molnos Elek s még számosan. Éltetve volt méltóságos báró Bánffy Dezső ur, mint e járás jegyzői egyletének díszelnöke, továbbá Floth F. Adolf főszolgabíró, mint az egylet köztisztviselő elnöke.

Az ebéd vége felé Bali János s. jegyző indítványára a kultur-egylet javára is történtek gyűjtések. Indítványozó adott 50 krt, Molnos Elek 1 frtot, Rácz László 1 frtot, Somai Ilyés 1 frtot, Virág Jakab 1 frtot, Orbán Endre 1 frtot és Horváth Imre 1 frtot; összesen 6 frt 50 krt, mely összeg illetékes helyére leendő eljuttatás végett

*) Hát a kisedővódák vagy gyermekkertek, mint az egylet végcéljának legbiztosabb eszközei, mikor lesznek a programba felvéve?

mértékben vittek trágát a közel városból falura, egyike voltam az első cséplőgép-vásárlóknak, s egyáltalán új és jó gépek beszerzése iránt mindig érdeklődéssel viseltetem.

Ha valaki most már azt kérdi, miként gondolkodom most a gazdasági előtanulmányokról, most, mikor már elég tapasztalatot szereztem, s vajjon nem sajnálom-e, hogy alapos gazdasági iskoláztatáson nem mentem keresztül, hát egész őszintén kijelentem, hogy nem; soha sem éreztem a gazdasági iskolázottság hiányát s mindig képes voltam utánolvasás által kipótolni képzettségem hiányait. A tapasztalt gazda csakhamar meggyőződik, hogy az aktív földmívelésre praktikus tudás és képesség legalább is 90% szükséges az alatt, míg teoretikus ismeretek tekintetében 10% -kal is beéri. Ugyan mit kell tudni a gazdának? Értsen az állatokhoz, legyen félig gépész, legyen szíjjgyártó és építész, hisz minden pillanatban kell tatarozgatni, építgetni; legyen kertész, tudja meghatározni, hogy nem-e jobb ma szántani, boronálni, vetni, vagy aratni, mint holnap; ne mulassza el soha mindent kellő idejében végezni; birjon üzleti képzettséggel, legyen személyes tekintélye; tudja magát megszerettetni cselédeivel, de egyszersmind iparkodjék, hogy az engedetlenek rettegjenek tőle. Legyen takarékos, de ne zsugori... stb. Mind e tulajdonságok együttvéve a gazdasághoz egyáltalán szükséges tulajdonságok 90%-át teszik ki.

En a gazdát szakácshoz merem hasonlítani. Ez utóbbinak először is főzni kell próbálni, s ha alkalmas rá s megtanulta ezt, akkor érdeklődik majd rá valamely idegen szakácskönyv átolvasgatása. De első sorban kell, hogy praktikus képes-

ségei legyenek, különben semmire sem viszi; az pedig nagyon veszedelmes rá nézve, ha előbb a szakácskönyveket tanulmányozná s aztán menne a konyhába.

Mindannál, a mit a fiatal gazdának a praksisban el kell sajátítani, arra fektetek fősúlyt, hogy idejekorán, a kellő fiatal korban tanulja meg azt. Midőn ezt mondom, nem épen csak a gazdasági szakoktatás berendezését kárhoztatom, hanem a ma egyáltalán szokásos nevelési eljárást, akár jogász, akár orvosnövendék stb. legyen is a fiatal ember. Meggyőződéseim szerint azt a kivetni valót találom, hogy mindeme előtanulmányok tulsokáig tartanak. A mezőgazdaságban a fiatal ember nem kerül mindig idejekorán a mezőre, hogy megismerkedjék hivatásával. En azt hinném, hogy sok esetben előnyös lenne, ha a fiatal ember, mielőtt az akadémiára megy, előbb gyakorlati kurzuson menne át. Kötelezőnek ugyan ezt nem merném ajánlani, de sok esetben igen nagy hataasal lenne.

A ki derék gazda akar lenni, annak derekasan hozzá is kell látni mindenhez; ha nem is mindennap, de egypárszor üljön neki és fejje meg a teheneket, takarmányozza és kantározza fel a lovakat, vessen és szántson stb. Mindezt 17—18 éves korában szívesen megteszi a gyermek-ember, de 22—25 éves korában, mikor már mint „ifjú” játszott vagy szerepet a fővárosban, vagy az akadémián, bizony nem igen teszi meg. Aztán meglehet az is, hogy önmaga csalódik hivatásában, és képességeiben azért legjobban, ha idejekorán próbát tesz önmagával, vajjon alkalmas-e ő erre a praktikus pályára.

Tordai Sándor kultur-egyleti jegyzőnek adatott át. Az ebéd végeztével a fiatalok tánczra kerekedtek és a legjobb majális vagy bálon is tultettek, mert az állami iskola helyiségében a hajnali órákig járták a ropogós csárdást.

Rác László,
egyleti jegyző.

Felkérés az erdélyrészi t. regalebirtokosokhoz!

Az erdélyrészi t. regalebirtokosokat ezennel saját érdekükben sürgősen felkérem, hogy azon esetben, ha hitelesen bizonyítani tudják, hogy regalejüvedelmük több, mint a mennyi hivatalból megállapítva lett, szíveskedjenek ezt a jövedelmi különbözet pontos felszámításával augusztus hó 31-ig az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatalához Kolozsvárra beküldeni, mert ezen adatokra az italmérési jog kártalanításáról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál a teljes megváltás elérhetése céljából igen nagy szükség lesz.

A beérkezett adatok egész bizalmasan fognak kezeltetni s egyelőre csakis sommásan az egyes községeknél kimutattatni.

Kolozsvárt, 1888. augusztus hó 22.

Szabó József,
az erdélyi gazdasági egylet alelnöke.

Meghívás.

Az erdélyrészi t. regalebirtokosokat ezenne tiszteletteljesen meghívom, hogy az italmérési jog kártalanítása ügyében Kolozsvárt f. év szeptember hó 1-én délelőtt 11 órakor a megyeháza nagytermében tartandó értekezletre, saját érdekükben minél számosabban megjelenni szíveskedjenek.

Az értekezlet napirendje:

1. Jelentés a Budapesten tartott regaleügyi szaktanácskozmány mikénti lefolyásáról.
2. Az erdélyrészi regalebirtokosok lehetőleg teljes kártalanítása ügyében teendő lépések megállapítása.

Kolozsvárt, 1888. augusztus hó 22,

Szabó József,
az erdélyi gazdasági egylet alelnöke.

VEGYESEK.

— † **Trefort Ágoston** vallás- és közoktatásügyi miniszter augusztus 22-én délután 1 óra 50 perczkor meghalt. Trefort miniszter, Eötvös művének folytatója, közoktatásügyünk ujjaalkotója, a páratlan munkásságu bölcs vezér — nincs többé! Tizenhat esztendőig állott a közoktatási kormány élén. A haladás, a továbbfejlődés nehéz feladatainál többnyire mint kezdeményezőt láttuk. Erélye, lelkes buzgalma, kifogyhatatlan munkakedve — minden kérdést a sikerhez vitt. Emléke áldott lesz mindenkor!

— **Vármegyénk közigazgatási bizottsága** rendes havi ülését folyó évi szeptember hó 4-én d. u. 1/2 órakor fogja megtartani.

— **Iskolai értesítés az 1888.—1889-dik tanév kezdetére** — 1. A deési polgári fiu- és leányiskolába lépő növendékek szabályszerű felvétele szeptember hó 1., 2., 3. és 4-én d. e. 9—12-ig és 3—5-ig az igazgatói irodában (polg. fiúiskola) történik. Ugyane napokon tartatnak a javító vizsgálatok is, melyeknek sorrendje a polg. fiúiskola hirdető tábláján közzététetik. A tanítás szeptember hó 5-én kezdődik. Beiratás alkalmával fizetendő illetékek: a.) beírási díj 1 frt; b.) könyvtári illetékek 15 kr.; c.) segély javára 15 kr.; d.) tandíj egész évre 4 frt, mely utóbbi alól a valóban szegény növendékek, benyújtott folyamódványaik alapján, felmenthetők. Az önkényt jelentkező tanulók latinnyelvtanban díjmentes oktatásban részesülnek. A polg. isk. IV. osztályába beírt tanulók, az intézet mellett fennálló műasztalos tanműhelybe is léphetnek be és ezen iparágat az iskola IV. V. és VI. osztályában kiszabott tantárgyak tanulása mellett megtanulhatják annyira, hogy onnan a polg. isk. VI. osztályának bevégezésével, mint munkakönyvvel ellátott iparossegédek léphetnek át valamely asztalos műhelybe. 2.) A deési községi elemi leány- (timárutca) és községi elemi vegyes (mulató) iskolákban az 1888—89-dik tanévre szóló beiratások, szeptember hó 1-én kezdődnek s tartanak ugyan ama hó 6-áig, mely napon a tanítás megkezdődik. A beiratások az illető iskolák helyiségeiben történnek. Beiratás alkalmával fizetendő: 25 kr. beírási díj és 2 frt tandíj, mely utóbbi alól a szegény tanulók, szegénységi bizo-

nyítványuk alapján, felmentetnek. 3.) A deési iparos tanulók iskolájánál az 1888—89-dik tanév szeptember hó 16-án d. e. 10 órakor nyílik meg. Az ezen tanévre szóló beiratások, a megnyitást megelőző 15 napon fognak eszközöltetni. Beiratás alkalmával minden tanuló 2 frt tandíjat köteles fizetni. Az elemi iskolába lépő növendékek kötelesek igazolni, hogy jó sikerrel be voltak oltva, vagy a legutóbbi 5 év alatt valóságos himlőt állottak ki; a polgári és ipariskolába lépők pedig, hogy 12-évének betöltése előtt újra oltattak. Deés, 1888. augusztus 25-én. Az igazgatóság.

— **Értesítés.** A nagybányai állami főgimnáziumba a nyilvános tanulók fölvétele, a folyó átalakítási építkezések miatt, csak szeptember 11. 12. és 13-án reggeli 9 órától 12-ig az igazgatósági irodában történik. A fölvételi, pótló és javító vizsgálatok u. a. napokon d. u. 2—4-ig, esetleg engedélyezett magánvizsgálatok írásbeli része 13-án d. u. 2 órakor, szóbeli része 14-én d. e. 8 órakor tartatnak meg.

— **A vármegye monografiájának megírására** dr. Réthy László muzeumi tisztviselő vállalkozott 3000 frt tiszteletdíj és 300 frt utiátalány javadalmazása mellett. A szerződés pontozatai szerint a munkálat 1890-ik év szeptember hó 1-re teljesen elkészül. Réményünket fejezzük ki — s erre a vállalkozó író egyénisége nyújt legtöbb biztosítékot — hogy az elkészítendő monografiának a községek keletkezése és fejlődésére vonatkozó része — a melyre a monografiák megírásánál legfőbb súlyt keil fektetni — a hozzákötött várakozásnak meg fog felelni. S erősen akarjuk hinni, mikép a történelmi adatok szorgalmas felkutatása által sok tanulságos esemény fog napvilágra jönni, melyekre eddig a feledés fátyola volt borítva. Mindenesetre szükséges, hogy a tisztelt író e vármegye vidékeit személyesen meglátogassa, vidékeit tüzetesen áttanulmányozza, a vonatkozó oklevéltárakat átkutassa, mert nem egy vidék, nem egy község, nem egy forrás van a vármegye területén olyan, melyhez a tradíció, a hazafias események egész láncolata fűződik, elkezdve a rómaiak uralkodásától, a szabadságharc leveretéseig.

— **Gyászhir.** „Bethleni gróf Bethlen Gyula és neje Tholdalagi Adél, bethleni gróf Bethlen Kálmán és neje Maurer Berta mint gyermekek; bethleni öz. gróf Bethlen Fereczné: gróf Bethlen Károli, öz. gróf Thoroekay Miklósné: gróf Bethlen Johanna, báró Kemény Györgyné: gróf Bethlen Mária mint testvérek; gyerömonostori báró Kemény György mint sógor; gróf Tholdalagi Eszter, gróf Tholdalagi Polixena öz. Kátona Miklósné mint sógorasszonyok, számos rokoni nevében megszorodott szívvvel tudatják, hogy bethleni legidősebb gróf Bethlen Sándor nincs többé! Folyó hó 24-én éjjel 12 órakor, életének 84-ik évében, rövid szenvedés után végelegyengülésben hunyta le örök álmra szemeit. Vele sirba szállt egyike azon jóknak, kik nem az élet zajos piacznán, hanem szűk családi és társadalmi körben, övéik boldogítása között töltik be hivatásukat. Mint szerető édes apát, mint valódi jó testvért, mint igaz barátot és nemeskeblű embert, mint a nagy-sajói egyházmegye főgondnokát, édes emlékezet kíséri a nyugalom kiérdemelt helyére. Hült tetemei folyó hó 26-án délelőtt 11 órakor Bethlenben tartandó ev. ref. szertartás után fognak azonnal Árokaljára, családi sírhelyére elszállíttatni. Bethlen, 1888. augusztus 25-én. Áldott legyen emléke!”

— **Az István király napi országos vásár** nagyon gyéren volt látogatva. Már a megelőző napon s a reá következő éjszakán az ugynevezett baromvásárra virradólag is folytonosan esett az eső. De ennek dacára eladatott: 600 darab ökör, 760 darab tehén, 400 darab borju, 66 darab ló és 400 darab sertés. Az adás vevésnél a régi lanya árak változatlanok maradtak, kivéve a sertéseket, melyeknél az ár némileg csökkent. A belső piacon pedig 12 hosszú sátorban a kész öltönyök árultattak, de itt is nagy volt a pangás, kereskedők és iparosok még alant árakban sem találtak vásárlókra. Egyáltalában az egész vásáron látható és érezhető volt az uralkodó nagy pénzhiány.

— **A deési dalkör estélye** az esős és hűvös időjárás dacára is sikerültnek mondható. Ugyanis a dalkör összevágó énekrészletei, valamint a közreműködők által előadott darabok, a nem nagyszámu, de lelkes közönséget többször helyeslő tapsokra ragadták. Az érdekes program végeztével a tánczra kerekedett ifjuság nagyon kedélyesen mulatott, észre sem véve a hajnali órák bekövetkezését.

— **Ilondáról** írják, hogy ott is királyunk Ő Felsége születése évforduló ünnepét megülték. A megelőző estén a kis, lelkes község fényesen világított, másnap az istenitiszteletet a vidék ille-

tőleg annak köztiszteletben álló körlelkésze Berde Sándor, azon lendületes költeménnyel zárta be, melyet mai lapunk tárczája hoz. Délben pedig főszolgabíró Berzenczei Miklósnál ünnepi ebéd volt, mely alkalommal a házigazda a király Ő Felségére s az uralkodó házra mondott emelkedett és hazafias szellemű felköszöntőt, melyre a diszes vendégkoszoru harsány éljenek közt ürité ki poharát.

— **Miért van most oly jó ára a sertéseknek?** Németország ujonnan létesítendő katonai élelmezése szerint minden katona bizonyos mennyiségű konservált sertéshúst is hord magával. A kezdethez szükségeltető nagymennyiséget hazánkban szerzik be, mely célból, miként a Budapestről jövő gazdáktól halljuk, egy millió darab sertésre kötött vásár, melyeket január—márczius hónapokban kell átadni. Ez tehát az oka azon nagy hajszának, melyet a sertéskereskedők nálunk üznek, kiknek lépére már is több megyei gazda jutott. Jó lesz nem elhirtelenkedni a vásárt, mert szeptember 19- és 20-án Deésen is lesz országos sertésvásár. (Beküldetett.)

Apró hírek. Tisza Kálmán kormányelnök ezuttal egy hónapig lesz távol s csak szeptember 16-ika körül tér vissza az ostendei fürdőből. — **A színészegylet** központi igazgató tanácsa a vidéki színészet helyzetének javítására célzó intézkedések megtételére három tagból álló bizottságot küldött ki, mely már legközelebb megkezdí működését. — **Gróf Khuen-Héderváry Károly** horvát bán Bécsbe rándult, hol gróf Kálnoky külügyminiszternél és Kállay Béné pénzügyminiszternél tett látogatást. — **A nagyobb vasutvonalak** közül, kivéve a déli és osztrák-magyar államvasutakat, maholnap már egy sem lesz a magántársulat kezelésében. — **Az országos méhészeti egylet** évi közgyűlést tartott a „Köztelek“ épületben. Göndöcs Benedek apát-plébános elnökölt s megnyitó beszédében vázolta az egylet kilenc éves működését s elért sikereit, panaszosan említé, hogy a kormány nem támogatja az egyletet úgy, a mint megérdemelné. — **Az orsz. gazdasági egylet** kebelében oly társulat van alakulóban, a mely a hadsereg termény-szükségletének a termelő gazdák által leendő fedezését tűzte ki célul. — **A közoktatásügyi miniszterium** és a borbok-herceggprimás közt fölmerült konfliktus dolgában egy félhivatalos közlemény megjegyzi, hogy a főpap helytelen álláspontot foglalt el, mikor magát a nagyszombati tanítóképző intézet igazgatójával identifkálta. — **Magyar árucikk**ek ezentul bevihetők Franciaországba, ha magyar vámhatóság bizonyítja eredetüket. — **A pécsi kiállítás** látogatottsága napról napra növekszik, vele együtt a már létező jövedelmi fölőség. A két ünnepen, bár rossz volt az időjárás, mozogni is alig lehetett a nagy tömegben. — **Vihar és jég**eső pusztított újra az utolsó napokban Magyarországon. — **A walesi hercegné** és leányai Gmundenba érkeztek a hannoveri királyné látogatására. — **Az osztrák birodalmi tanács** október 15-én kezdi meg újra tárgyalásait. — **Gróf Kálnoky** külügyminiszter, mint most már határozottabban jelentik, a legközelebbi időben Friedrichsruhebe utazik Bismarck látogatására. — **A magyarfaló horvátok** Szerajevóban is garázdálkodnak s a király születésnapján a kitűzött magyar zászlók közül kettőt letéptek. — **A belgrádi magyar telep** Sándor szerb trónörökösnek születése napján éshadnaggyá előléptetése alkalmából táviratot küldött.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
KOVÁCS SAMU.

Hirdetések.

Szám: 868—1888. (187)1—2

Árverezési hirdetmény.

Alólirt ezennel közhirre teszem, hogy az alábbi községekben a három havi italmérési jog nyilvános árverezésen a legtöbbet ígérőnek bérbe kifog adatni, és pedig:

1. Szamosujvár-Németibe folyó évi szeptember hó 11-én.
2. Péterháza községbe f. évi szeptember hó 13-án.
3. Czoptelke községbe f. évi szeptember hó 15-én, mindenkor és mindenütt d. e. 9 órától az nap déli ideig bezárólag, e községek birói házaiknál.

Az árverezési feltételek a szamosujvár-németii körjegyzői irodán bármikor hivatalos órák alatt áttekinthetők.

Szamosujvár-Németi, 1888. aug. hó 19-én.

Lokián Áron, körjegyző.

Szám: 814—1888. (188)1—3

Árverezési hirdetmény.

Alólírott által ezennel közhirre tétetik, miszerint Ispánmező és Dögmező községek tulajdonát képező három havi italárulási jo-

gok folyó év szeptember hó 29-ik napjától kezdve egészen folyó év december hó 31-ik napjáig, valamint Kis-Debrec községi tulajdonát képező egész évi italárulási joga folyó év szeptember hó 29-ik napjától kezdve egészen a jövő 1889-ik szeptember hó 29-ik napjáig bezárólag Ispánmezőn a körjegyzői irodában folyó év szeptember hó 17-én d. e. 9 órakor nyilvános árverezés útján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe ki fognak adatni.

Az árverezési feltételek Ispánmezőn a körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők.

Ispánmező, 1888. évi augusztus hó 15-én.

Pécsy Lajos, körjegyző.

Szám: 1520—1888.

(189)1—2

Árverési hirdetés.

Közhirrét tétetik, hogy a kir. kincstárnak Ördöngös-Füzes községben levő s mintegy 108 holdat tevő gazdasági birtoka az ahoz tartozó malommal együtt f. év szeptember hó 10-én délelőtt 10 órakor ezen pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében (pénzügyi palota) a Nagyméltósági m. kir. Pénzügyministerium f. év július hó 31-én 34798. sz. a kelt magas rendelete értelmében újabban megtartandó szó- és írásbeli árverezésen eladatik.

Az eladás tárgyát képező megírt birtok és malom kikiáltási ára 16522 frt azaz tizenhatezer-ötszázhuszonkét forint o. é.

Az 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok mellé a kikiáltási ár 10%-a mint bánatpénz készpénzben, vagy az ennek valamely kir. pénztárnál történt letételét igazoló hivatalos nyugta alakjában, avagy a „Pénzügyi Közlöny” 1882. évi folyamának 31. számában 33602. számú rendelettel megjelölt értékpapirokban csatolandó.

Az írásbeli ajánlatban, mely bepecsétlen-dő s külsőleg ezen jelzéssel: „Ajánlat az ördöngös-füzesi kincstári birtok és malom megvételére 1520—1888. Aj. sz. a. kelt hirdetés folytán” ellátandó, azon határozott kijelentés foglaltassék, hogy ajánlattevő a feltételeket ösmeri, s azoknak magát feltételtenül aláveti.

A szóbeli árverezésen részt venni kívánók annak megkezdése előtt színtén a kikiáltási ár 10%-át mint bánatpénzt letenni kötelesek.

Utó- és távirati, valamint oly ajánlatok, melyek a fentirt kellékekkel nem birnak, figyelembe nem vétetnek, miből következik, hogy az írásbeli ajánlatoknak a szóbeli árverés megkezdése előtt már benyújtva kell lenniök.

A részletes feltételek ugy ezen pénzügyigazgatóság, valamint a deési és szamosujvári m. kir. adóhivataloknál betekintheők.

Végül megjegyeztetik, hogy a birtok terfogatára nézve, egyedül a jelenlegi telekkönyvi állás irányadó.

Kolozsvárt, 1888. augusztus, 11-én.

ELADÓ TELEK.

A magyar-láposi 306-ik számú telekjegyző-könyvben A + 1. rendszám 526. helyrajzszám alatt bekebelezett, Magyar-Láposon a „Borkút”-utczában lévő házasság telek a rajta lévő épületekkel együtt, örök áron eladó. Értekezhetni Toma Terézrel Deésen.

(190)1—1

Egy intelligens úri családból való fiatal 27 éves nőtn, ajánlkozik uradalomba vagy nagyobb jószágba gazdatisztnak s egyszersmint állatorvosnak, ki is a gazdaságot minden ágában okserü s kitünő praxissal bír s már önállóság is kezelt és vezetett gazdaságot. A becses megkereséseket levélben a feltételekkel bejárja szeptember 1-ig:

Deés, 1888 augusztus 25.

1—1(191)

Fodor Nagy Pál.

Lakásom: Kis Szekeresutca 7. h. szám.

Szám: 2320—1888. D. V. T.

(192)1—1

Hirdetmény.

Deés város csatáni erdőjében, könnyen hozzáférhető helyen, kitünő minőségű tűzifa található s a helyszínéről egy 4 köbméteres csomó (1½ ölnél több) 2 frt 50 kr. mérsékelt árért adatik el. A vételár Deés város pénztári hivatalánál fizetendő le, a honnan kapandó nyugta alapján a fa a helyszínéről elszállitható.

Deés város tanácsától, 1888. aug. 14.

Fenyő Lajos,
polgármester.

Losonczy István,
főjegyző.

Szám: 2329—1888. tlkvi.

(193) 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

A deési kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirrét teszi, hogy a kir. adókinestár végrehajtatónak Csicsó Ilána Holkán Juonné és Csicsó Viktor végrehajtást szenvedő elleni 27 frt 12 kr. adóhátralék tökétkövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a deési kir. törvényszék (a deési kir. járásbíró) területén lévő, Csicsó-Mihályfalva községében és határán fekvő, a cs. mi-hályfalvi 143. sz. tjkvben A + 1. rend- és 50. hrsz ház és kertre 190 frt; a 2. rend- és 205. hrsz. s időközben a 225. sz. tjkvben 1. rendszám alá Hirsch Náthán és Csicsó Ilána Holkán Juonné javára átvitt ingatlanra 140 frt; a 2. rend- és 280-ik hrsz. szőlőre 40 frt; a 4. rend- 405. hrsz. s időközben a 223. sz. tjkvben Csicsó Ilána, Holkán Juonné, Szicsás Juon és Kovácsis Gacsia javára átjegyzett ingatlanra 352 frt, összesen 722 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi szeptember hó 27-ik napján délelőtt 9 órakor Csicsó Mihályfalva község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik LX. törvény-czikk 42-ik §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Deés, 1888. évi július hó 10. napján.

A deési kir. írszék mint telekkönyvi hatóságtól.

Németh János,
kir. törvényszéki bíró.

Szám: 396—1888. polg.

(194)1—1

Hirdetmény. A lágai erdőszabályozási ügyben az előmunkálatok megkezdésére határnapul kitűzetik folyó év szeptember hó 20-ik napjának reggeli 9 órája Lágán a helyszínére. Hová leendő megjelenés végett összes érdekelt birtokosság ezennel megidézttetik. — Deésen, 1888-ik év augusztus hó 21-én.

Sebe Pál,

kir. törvényszéki eljáró bíró.

Szám: 4049—1888.

(181)2—3

Pályázati hirdetmény.

A négerfalvi körjegyző állomás — mely 400 frt évi fizetés 50 frt lakbér, 37 frt 16 kr. irodai- és 42 frt utazási általány javadalmazással van egybekötve, — elhalálozás folytán üresedésbe jővén, erre pályázat nyittatik.

Felhivatnak mindazok, kik ezen körjegyzői állomásra pályázni akarnak, miszerint az 1871-ik évi XVIII-ik t. cz. 74- és 75. §-ai, illetve az 1883-ik évi I-ső t. cz. 6-ik §-ában körülírtak szerint felszerelt folyamodványokat hozzám folyó év szeptember hó 4-éig anyival inkább adják bé, mivel a később beadandók tekintetbe vétetni nem fognak.

Deési járás főszolgabírójától.

Deésen, 1888. évi agusztus hó 10-én.

Vékony Ferencz, főszolgabíró.

Szám: 846—1888.

(182)2—3

Árverezési hirdetmény.

Alólirott által ezennel közhirrét tétetik, miszerint Szász-Bréte, Füge és Felső-Egres községek 3- és az utóbbinak 7½ havi korcsmajoga folyó év szeptember hó 23-ik napján délelőtt 10 órakor Felső-Egresen, 12 órakor Fügén, és d. u. 3 órakor Szász-Brétén a község házánál a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni, hol az árverezési feltételek mindég megtekinthetők.

Az árverezés megkezdésiég zárt ajánlatok is elfogadtatnak.

S. Udvarhely, 1888. augusztus hó 9-én.

Somai Ilyés. körjegyző.

Szamosujvári járás főszolgabírája.

Szám: 5577—1888.

(185)2—2

Pályázati hirdetmény.

Szolnok-Dobokavármegye szamosujvári járáshoz tartozó kecsedi segédkörjegyzői állás önkéntes lemondás következtében üresedésbe jővén, ezen állásra pályázatot hirdetek.

Pályázni kívánók erkölcsi, nyelvismereti és eddigi szolgálati bizonylataikkal felszerelt okmányaikat folyó évi szeptember hó 14-ig alólirtohoz annál is inkább beadni el ne mulasszák, mert a később beérkezett folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Javadalmazás: Évi fizetés 150 frt, lakbér 50 frt. Szamosujvárt, 1888. augusztus 10.

B. Bánffy László, főszolgabíró.

AZ ÉPÍTŐ NAGYKÖZÖNSÉG, ÉPÍTŐ MESTEREK ÉS FAKERESKEDŐK FIGYELMÉBE!

Mindenemü épületfát, deszkát, léczet, zsindelyt, sodrony- és zsindely szeget, épület vasalást

DEÉSEN, NIK FERENCZ

cégem alatti raktáromban a legnagyobb mennyiségben készletben tartok és a lehető legjutányosabb árszámítás mellett ajánlok.

Továbbá ajánlom kitünő asztali boromat, literenkint 30 krért; 56 liter vételnél literenkint 20 krért. Ugyszintén Bárá Bánffy Dezső-féle ballai olasz és rajnai rizling boraimat is, 30, 60 és 70 krajczáros palaczkokban.

Nik Ferencz.

27—48(29)